

Fra: Annette Schneider Nielsen [<mailto:anschn@um.dk>]

Sendt: 18. september 2015 15:07

Til: Hans Peter Olsen; Christian Vind; sore@mfvm.dk; Anders Mikkelsen; Søren Bisgaard; Lidde Bagge Jensen; Helle Bach Rungø; Vibeke Jørgensen; Henrik Hedeman Olsen; Jane Pedersen; Theis Andie Bødker Jensen; Lene Carpentier; Line Groth Rasmussen; Hanne Lauger (FVM)

Cc: Christel Ann-Sophie Maertens; Vibeke Pasternak Jørgensen

Emne: Indberetning fra møder med Kommissionen - henholdsvis DG AGRI og DG ENVI - om paradigmeskift i Danmarks implementering af vandramme- og nitratdirektivet den 17. september 2015

EU Repræsentationen den 18. september 2015

Indberetning fra møder med Kommissionen - henholdsvis DG AGRI og DG ENVI - om paradigmeskift i Danmarks implementering af vandramme- og nitratdirektivet den 17. september 2015

DOK: Deltagerliste er vedhæftet.

RESUMÉ = INDBERETNING

Danmark havde anmodet KOM om "føle-møder" i DG AGRI og DG ENVI på højt niveau (h.h.v. generaldirektør- og direktør-niveau) mhp. dialog om Danmarks implementering af vandramme- og nitratdirektivet med fokus på følgende aspekter:

- 1) *Fundamentalt paradigmeskift i dansk implementering af nitrat- og vandrammedirektiverne i nitrat-handlingsplanerne (der skal fornys med indgangen til 2016), der består i overgang til en mere fokuseret og målrettet regulering baseret på større grad af frivillighed i metodevalg hos den enkelte landmand ift. målopfyldelse.*
- 2) *Ét element i dette paradigmeskifte vedrører adgangen til kompenserende finansiering af tiltag ift. implementering af vandrammedirektivet under landdistrikt-programmet (LDP), der indebærer, at Danmarks "base-line" for implementering af nitratdirektivet gennem obligatoriske foranstaltninger sænkes grundet større indarbejdning af tiltag i vandområdeplanerne (kun implementering af vandrammedirektivet er omfattet af LDP – og altså ikke implementering af nitratdirektivet.*
- 3) *Ønsket om fortsat dansk undtagelse ift. kvæg under nitratdirektivet (den udløber i 2016).*

KOM – særligt DG ENVI – modtog de danske ideer konstruktivt og henviste bl.a. til DK's positive forhistorie ift. målopfyldelse på begge direktiver. Det blev dog meget entydigt tilkendegivet fra begge DG'ers side, at et helt centralt "bekymringspunkt" er, at beskyttelsesniveauet ikke sænkes med paradigmeskiftet. Som forventet var det endvidere klart, at der er behov for yderligere dialog med KOM om det præcise design i et paradigmeskifte. Det blev især understreget fra begge DG'er side, at overvågning og kontrol er et helt centralt område i paradigmeskiftet, der derfor kræver særlig opmærksomhed i designet og i processen med KOM – både ift. sikring af det miljømæssige niveau, det administrative omkostningsniveau samt adgang til midler under LDP. Desuden var der en række spørgsmål til perspektivering af henholdsvis frivillige og obligatoriske elementer i modellen samt konsekvenser heraf. Med henvisning til erfaringer fra Flandern/Wallonie, advarede DG ENVI således direkte om de væsentligt øgede omkostninger for offentlige myndigheder ved overgang til mere frivillig regulering. Kommissionen var ligeledes forbeholdne overfor især "frivillighedselementet", da dette synes at kunne medføre øget risici for manglende målopfyldelse. Endelig påpegedes udfordringerne ift. kompensationsfinansiering via LDP (at det kun vedrører vandrammedirektivets implementering).

DG ENVI påpegede timingsaspektet og forholdet mellem fortsat undtagelse under nitratdirektivet og vedtagelsen af ny nitrat-handlingsplan, idet det blev understreget, at forudsætningen for meddelelse af en (fortsat) undtagelse er en robust plan. Særligt understregedes, at kommissionen var interesseret i at indgå i

uformelle drøftelser, men at et paradigmeskifte ikke måtte betyde, at man ikke samtidig opfyldte krav i forhold til forlængelse af handlingsplanen. DG ENVI tilkendegav endvidere, at det er muligt for Danmark at få den nuværende nitrathandlingsplan, der udløber d. 31. december 2015, forlænget i en periode herefter.

Fra DG AGRIs side påpegedes, at det indenfor landdistriktsprogrammerne kun er tilladt at fremsende et ændringsforslag/modifikation årligt. DG AGRI påpegede ligeledes risikoen for øgede fejlreter, henviste til nuværende indikatorer i LDP regi og mere konkret til principperne for udledning.

Der var enighed om behovet for fortsat tæt og uformel dialog med KOM på teknisk niveau forud for vedtagelsen af ny dansk nitrat-handlingsplan.

EU Repræsentation/Annette Schneider og Søren Bisgaard

ANNETTE SCHNEIDER/ ANSCHN@UM.DK
ENVIRONMENT COUNSELLOR
MOBILE +32 (0)478 78 24 52

THE PERMANENT REPRESENTATION OF DENMARK TO THE EU
PERMANENT REPRESENTATION OF DENMARK TO THE EUROPEAN UNION / B-1040 BRUXELLES
PHONE +32 (0)2 233 0801 / EU.UM.DK

Opsamling på udkomme af første forhandlingsmøde med Kommissionen og møde i Nitratkomitéen

Delegation bestående af medarbejdere fra MST, NAER og dep afholdte d. 25. september første forhandlingsmøde med Kommissionen om ændring af nitrathandlingsplan og fornyelse af undtagelsen fra nitratdirektivet.

Dagsorden for mødet var

1. Status for vandmiljøet i DK og den danske undtagelse
2. Overordnede linjer i en ændret nitrathandlingsplan i DK
3. Proces for ændring af nitrathandlingsplan og fornyelse af undtagelsen

Om pkt. 1.

Spørgsmål/kommentarer fra Kommissionen fokuserede særligt på, at ikke alene situationen for N er vigtigt, men at Kommissionen lægger vægt på eutrofiering og dermed både N og P. Endvidere lægger Kommissionen vægt på, at indsatsen bidrager til at opnå god økologisk tilstand i overensstemmelse med vandrammedirektivet. Derfor kan det også været nødvendigt at få koncentrationen af nitrat længere ned end 50 mg/l. Kommissionen lægger vægt på, at en ny regulering adresserer udfordringer både i "hotspots" (områder med høj risiko for N og P udledninger) og steder, hvor påvirkningen af vandmiljøet "går den forkerte vej". Generelt anerkendte Kommissionen den positive udvikling over årene. Kommissionen var spørgende på, om vi forventer en øget husdyrgødningsmængde i DK. Om undtagelsen understregede vi, at der ikke var statistisk sikker merudvaskning fra undtagelsesbrug. Kommissionen havde særlig opmærksomhed på kontrol af undtagelsesbrug, som DK vil uddybe i oplæg på møde i Nitratkomitéen d. 2. oktober.

Om pkt. 2

Generelt gav Kommissionen udtryk for, at de følger situation i DK tæt. Spørgsmål/kommentarer fra Kommissionen fokuserede særligt på, at "baseline" vil ændre sig i forlængelse af ophævelse af randzoner og ny gødskningslov, og hvordan DK ville håndtere denne ændrede situation og sikre den fornødne indsats. Herunder var Kommissionen optaget af, hvordan vi sikrer forpligtelsen i forhold til øvrige medlemsstater. DK redegjorde for modelberegninger, som er under fornyet udarbejdelse i AU. Kommissionen har forståelse for en mere målrettet tilgang så længe det sikres, at direktivets formål opfyldes. Kommissionen bemærkede, at jo mere målrettet, jo mere restriktivt skal det enkelte tiltag være, for at løse det specifikke problem. Det må forventes at forudsætte øget kontrol. Endvidere forudså Kommissionen, at en regulering differentieret på oplandsniveau giver en mere retlig og miljømæssig kompleks situation. Kommissionen anerkendte, at gødningsregnskaber udgør et godt instrument også fremadrettet. DK redegjorde overordnet for vådområdeindsatsen. Vedr. mulighed for compensation understregede Kommissionen vigtigheden af "forurener betaler-princippet" og opmærksomheden på balancen mellem offentligt betalte indsatser og indsats gennemført af den enkelte landmand, og at der ikke bliver givet en "statsstøtte" der er konkurrenceforvridende. Dertil kommer usikkerheden for, om offentlig finansiering af indsatser kan fastholdes på offentlige budgetter. Kommissionen nævnte endvidere, at der i forhold til

ligevægtsprincippet, skal ses på "miljømæssigt optimum", der ikke nødvendigvis er det samme som "økonomisk optimum", der blev benævnt et "flydende" kriterium, der bl.a. kan veksle med kornpriserne. DK stillede i udsigt, at vi gerne vil genoptage drøftelsen med Kommissionen, når vi har mere klarhed for de konkrete tiltag, som vi ønsker at sætte i stedet. Kommissionen udtrykte skepsis overfor om DK er klar til at præsentere undtagelsen på møde i Nitratkomitéen primo december.

DK nævnte kort ønsket om, at fjerne krav om alarmer på gyllebeholdere som et tiltag i nitrathandlingsplan. Kommissionen forstod problematikken vedr. KO.

Om pkt. 3

Kommissionen forventer, at der vil være mulighed for en formel forlængelse af nitrathandlingsplanen ind i 2016. Kommissionen vil vende tilbage med en juridisk vurdering.

Kommissionen foreslår, at vi fortsætter forhandlingerne, når vi har mere konkrete politiske beslutninger vedr. den fremadrettede regulering – forventeligt i november/december. Kommissionen anførte, at det vil være tilrådeligt med løbende tætte drøftelser forud for fremsendelse af den endelige nitrathandlingsplan, da Kommissionen alternativt ved modtagelse af endelig nitrathandlingsplan vil være nødsaget til at indlede traktatkrænkelseskridt (præåbningsskrivelse m.m.), såfremt de ikke finder den endelige nitrathandlingsplan tilstrækkelig.

DK vender tilbage til Kommissionen med en melding om, hvornår vi forventer at kunne afholde næste forhandlingsmøde, og hvorvidt DK kan afholde en præsentation om ændret nitrathandlingsplan på det næstfølgende møde i Nitratkomitéen primo december.

Miljø- og Fødevarerministeriet

Institution: NaturErhvervstyrelsen

Enhed/initialer: EU & Erhvervsudvikling/STEJEN

Dato: 6. november 2015

INTERNT REFERAT af møde med Kommissionen (DG AGRI) den 21. oktober 2015 om mulig fremtidig kvælstofregulering og landdistriktsprogrammet 2014-2020

Deltagere:

Fra KOM, [REDACTED]

Fra DEP: Sofus Rex (EU – landbrug og fiskeri), Christian Vind (Landbrug og miljø) og Lotte Linnet (EU – landbrug og fiskeri).

Fra NAER (EU & Erhvervsudvikling): Marie Guldborg og Stefan Østergård Jensen

Dagsorden

1. A short introduction to thoughts behind the next Nitrate Action Programme
2. Support under the Rural Development Programme to investments and voluntary commitments supplementing the obligatory measures in a National Nitrate Action programme.
3. Consequences for the Rural Development Programme if the baseline from the Nitrate Action Programme and the implementation of the Water Framework Directives (River Basin Management Plans) is changed
4. Eligibility criteria for support under the Rural Development Programme for commitments (under article 30) covering obligatory measures implementing the Water Framework Directive
5. Greening and the River Basin Management Plans.
6. [REDACTED]

Referat

DK foreslog en lidt ændret dagsorden, hvor man i stedet for den nuværende inddeling under punkt 2) – 5) ville drøfte konsekvenser og perspektiver for de kommende programændringer for hhv. 2016 (som fremsendes officielt december 2015), 2017 og senere programændringer, dvs. på tværs af dagsordenens punkter.

Ad 1) A short introduction to thoughts behind the next Nitrate Action Programme

DK introducerede de danske planer om en ændret nitratimplementering i form af en ny nitrathandlingsplan, som i øjeblikket drøftes med DG Miljø. Der vil i første omgang formentlig blive tale om en forlængelse, så der vil være tid til at udarbejde den nye plan.

Som en del af planen forventes udpegningen af hele landet til nitratfølsomt område ophævet, og det er forventningen, at de dele af den nuværende implementering, som går ud over nitratdirektivets krav, skal udgå, dvs. dagens 20 % reduktion af gødningsnormerne. Den fremtidige nitrathandlingsplan skal naturligvis sikre, at Danmark overholder sine forpligtelser i henhold til direktivet.

Der er i øjeblikket ved at blive gennemført beregninger af konsekvenserne af den fremtidige nitratimplementering (DCA). Resultaterne, som skal indgå i det videre arbejde, forventes medio november 2015.

Den fremtidige nitrathandlingsplan vil efterlade et indsatsbehov i implementeringen af vandrammedirektivet for at nedbringe kvælstofudvaskningen. Det er vurderingen, at vandmiljøet i mange vandoplande er i bedring, og at der fremover vil være behov for en mere målrettet indsats i de sårbare vandoplande, så der ikke iværksættes unødvendige foranstaltninger. I de relevante vandoplande vil der formentlig blive tale om obligatoriske krav i form af en begrænset ret til at kunne udlede kvælstof til vandmiljøet på de omfattede bedrifter. Dette vil blive opgjort efter vandoplande og ikke på bedriftsniveau.

DK understregede at dette er de principper, der arbejdes henimod, men at der ikke er truffet nogen politisk beslutning, samt at det afhænger af drøftelserne med DG Miljø.

Det blev aftalt, at de videre drøftelser om en ny nitrathandlingsplan og undtagelse fra nitratdirektivet også skal ske med deltagelse af repræsentanter fra såvel DG AGRI og DK vedr. landdistriktsprogrammet.

Ad 2) – 5)

Betydning for programændringen for 2016

DK klargjorde, at der ikke kan tages højde for, hvordan planerne ovenfor vil påvirke programmets baseline, da den officielle fremsendelse af programændringen i december 2015 naturligvis skal ske med udgangspunkt i den gældende lovgivning, selvom vi kan forvente ændringer i løbet af 2016, der ændrer programmets baseline. DK ser dog ikke de store problemer heri, efter som der blot er en lille ordning (Tillæg for reduceret N under økologisk arealtilskud), hvor der kompenseres for reduceret kvælstof, og for de ordninger, hvor afståelse fra gødning er en del af forpligtelsen, vil konsekvensen være en underkompensation (da tabet ved at afstå fra gødskning bliver større, når de reducerede gødningsnormer hæves). Der kan blive tale om at benytte sig af revionsklausulen for disse ordninger.

DG AGRI fremhævede, at betydningen af disse ændringer afhænger desuden af tidspunktet for deres ikrafttræden ift. tidspunktet for landmandens årlige deklaration og produktionsåret i øvrigt. Det afgørende er, at disse dele står klart for landmanden, så han kan træffe et oplyst valg.

DG AGRI opfordrede til at notificere Kommissionen, når disse ændringer kendes, og mindede om, at man i løbet af processen frem til den endelige godkendelse af programændringen (DK forventer juni 2016) kan blive mulighed for at justere programteksten for disse dele.

Betydning for en kommende programændring for 2017 og senere

DK oplyste, at der kan forventes endnu en større programændring for 2017, hvor man formentlig vil øge vådområdeindsatsen yderligere for at imødegå indsatsbehovene i vandområdeplanerne som følge af en ændret nitratilemplementering.

Derudover arbejdes der hen imod at kunne kompensere de landmand, der som en del af den målrettede kvælstofindsats i sårbare områder pålægges obligatoriske krav i form af en begrænsning af det individuelle loft for kvælstoftilførsel til vandmiljøet. Dette skal ske iht. landdistriktsforordningens artikel 30, som giver mulighed for at kompensere indkomsttab/ekstra omkostninger som følge af obligatoriske krav, der følger af implementering af vandrammedirektivet.

Der arbejdes med 2 modeller:

1. Kompensationen beregnes som indkomsttabet ved den forventede reduktion i output (afgrøde). Det er dog ikke forventningen, at der kompenseres fuldt ud for indkomsttabet. Dette vil give mulighed for, at landmanden kan iværksætte kompenserende tiltag, der giver mulighed for at øge kvælstoftilførslen, uden at vandmiljøet påvirkes ud over det individuelle loft, og uden risiko for dobbeltkompensation.
2. Kompensationen beregnes med udgangspunkt i landmandens omkostninger til de modvirkende initiativer, som denne kan forventes at tage mhp. at øge hans gødskningsmuligheder. Kompensationen beregnes med udgangspunkt i, hvad der vil være det mest rationelle virkemiddel. Der er en dobbeltkompensationsrisiko, som skal håndteres, så miljøfokusområder (EFA) indmeldt under søjle I ikke samtidig indgår som grundlag.

DG AGRI bemærkede bl.a. følgende vedr. en kompensationsmodel under artikel 30:

- Det er afgørende, at der sker en ændret landbrugspraksis på jorden
- Kommissionens politik er nu, at der alene gives kompensation for *ophør* af gødskning med kvælstof, og ikke kompensation for indkomsttab (lavere produktivt output) som følge af et *reduceret* kvælstofforbrug.
- Reduceret kvælstofforbrug er ikke kontrollerbart (i modsætning til ophør), og landmanden vil i mange tilfælde selv have mulighed for at iværksætte kompenserende tiltag. Eneste grund til, at det blev accepteret i DK (N-tillæg under Økologisk arealtilskud), er det danske gødningsregnskabssystem, hvor der ikke findes noget tilsvarende i andre medlemslande.
- DG AGRI spurgte ind til, hvad den præcise restriktion skal være – hvad det pålagte krav der kompenseres for helt præcist vil være.
- DG AGRI er generelt positiv over for ideen om mere resultatorienterede foranstaltninger og over for, at medlemslande forsøger at finde nye veje, men det vil være nødvendigt at se nærmere på en detaljeret beskrivelse af enkeltelementerne i en sådan kompensationsordning for at Kommissionen vil kunne vurdere en sådan

kompensationsordning, og herunder om Kommissionen vil finde den relevant for Danmark.

Det blev aftalt, at DK udarbejder en ordningsbeskrivelse, som kan drøftes i fællesskab med såvel DG AGRI og DG ENVI.

Ad 6)

[Redacted content]

Erhverv
J.nr. 001-13962
Ref. lidbj
Den 10. december 2015***Udmeldinger fra Kommissionen (DG Environment) om
nitrathandlingsplan på møde i Bruxelles, d. 27. november 2015***

Nedenstående udgør referat af mødet for så vidt angår udmeldinger fra Kommissionen om de forestående ændringer af nitrathandlingsplanen.

Kommissionen gav udtryk for, at den er meget grundig med at analysere foranstaltninger, og hvorvidt de er tilstrækkelige til at sikre overholdelse af direktiverne. Kommissionen er tilhænger af en målrettet tilgang, og er optaget af at sikre foranstaltningers effektivitet til opnåelse af direktivernes mål og formål.

Obligatoriske og frivillige indsatser

Kommissionen fremhævede, at obligatoriske og frivillige indsatser skal holdes adskilte. Udgangspunktet er, at bindende indsatser skal sikre en obligatorisk baseline, og at frivillige indsatser herefter sikrer yderligere målopfyldelse. Kommissionen vil altid foretrække indsatser "tæt på kilden". "End of pipe"-indsatser kan accepteres, men som "fin-tuning" af indsatsen til sikring af målopfyldelse. Generelt skal nitrathandlingsprogrammet "bæres" af indsatser "tæt på kilden". Kommissionen skal kende baseline for obligatoriske krav. Efter vandrammedirektivet skal indsatsen først sikres gennem krav efter nitratdirektivet og dertil tiltag efter vandrammedirektivet. Kommissionen skal vide præcist, hvilke ændringer, Danmark gennemfører. De kompenserende foranstaltninger skal være på plads samtidig med ændringer. Kommissionen skal se en plan for den langsigtede model for ny regulering.

Redegørelse for videnskabelige data

Kommissionen påpeger, at det er utrygt, at Danmark arbejder på lempelser før den kompenserende indsats er udviklet. Det er vandmiljøet, der er Kommissionens udgangspunkt, og effekten af det enkelte tiltag er derfor det væsentligste hensyn. Danmark må redegøre for de videnskabelige data for effekt af lempelser og kompenserende tiltag for Kommissionen. Kommissionen understreger, at sideeffekter på fx NH₃ skal indgå. Kommissionen minder også om, at driftsændringer, der følger af ændret regulering, skal indgå i beregninger, som fx ændrede sædskifter. Ligeledes skal forventede produktionsstigninger indgå. Kommissionen fremhæver, at der vil være behov for en risikoanalyse af de tiltag, der udgør reguleringen, for at se om den samlede regulering er "robust" nok.

Kommissionen understreger, at det ikke vil kan forventes at være tilstrækkeligt at kompensere effekten af lempelser, men at vi fortsat skal sikre en yderligere indsats, så vandmiljøets tilstand bliver bragt i mål.

Kommissionens svar på spørgsmål om retlige udfordringer i forhold til nitratdirektivet

Hvis ikke Danmark udarbejder en nitrathandlingsplan, som sikrer tilstrækkelig effekt, som er mindst lige så god som i dag eller bedre, kan der blive et retligt problem. Kommissionen understreger, at der skal være sikkerhed for, at Danmark lever op til nitratdirektivet, ud fra særligt følgende retlige forhold:

1. målet i nitratdirektivet skal sikres (nedbringe og forebygge yderligere forurening med nitrat fra landbruget)
2. et balanceret system, hvor reguleringen på input sikrer tilstrækkelig effekt på output og
3. der skal gennemføres supplerende foranstaltninger, hvis de grundliggende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige.
4. Reguleringen skal samtidig sikre opfyldelse af andre direktivet (vandrammedirektiv, havstrategi m.fl.)

UDKAST TIL REFERAT

Erhverv
J.nr. MST-12412-000
Ref. lidbj
Den 17. december 2015**Møde med EU-Kommissionen om ny kvælstofregulering, d. 16.
december 2015, videolink.**

Tilstede fra Kommissionen:

Tilstede fra MFVM: Christian Vind (dep), Lars Kolze (naer), Sofus Rex (dep), Lone B. Salama (naer), Marie Guldborg (naer), Line Andersen (dep), Helle Bach Rungøe (dep), Hans Peter Olsen (mst), Lidde (mst) (referent), Poul Hoffmann (naer), Lotte Linnet (dep).

Kommissionen havde fået tilsendt materiale:

- Note on a model for intermediate compensatory measures to avoid increased N emission
- The future regulation of the loss of plant nutrients to the aquatic environment in Denmark

Forståelse for det hastende i sagen og det store politiske pres for at gennemføre ændringer. Mødet skal betragtes som en forberedelse af møde på generaldirektør-niveau i starten af januar. Der vil være behov for at udarbejde dokumenter med yderligere information.

udtrykte stor bekymring for den kommende regulering i DK særligt på grund af, at DK dropper gældende, bindende foranstaltninger i ND, som har været effektive, og erstatter dem med frivillige ordninger med stor usikkerhed for effekten. Også stor bekymring for, at en ny reguleringsmodel kan bevirke midlertidige forringelse af grundvand, fordi vi endnu ikke har udviklet modellen for beskyttelse af grundvand. Der er behov for en tidslinje for gennemførelse af de juridiske trin i de kommende år til sikring af en ny regulering. Problematisk ift. undtagelsen, som kommissionen kun vil drøfte, hvis vi har nitrathandlingsplanen på plads, og Kommissionen vil kun forelægge forslag til undtagelse for Nitratkomitéen, hvis DK har en regulering på et sikkert retligt grundlag med foranstaltninger, der med stor sikkerhed kan lægges til grund for en undtagelse uden risiko for miljøet.

Om Note on a model for intermediate compensatory measures to avoid increased N emission

CV redegjorde for de fremsendte notater med fokus på notatet om modellen for de kompenserende foranstaltninger.

Behov for en stabil og simpel baseline for bindende foranstaltninger særligt ift. LDP.

Kommissionen har meget opmærksomhed på baselineberegninger, og at baseline bygger på prognoser, der i sig selv indebærer usikkerhed. DK eftersender videnskabelig dokumentation for baseline-beregninger.

Kommissionen spurgte til P-effekten af ændring af bestemmelse om forbud mod jordbearbejdning i efteråret samt ift. fjernelse af randzoner. Der blev efterspurgt bevis for at dette ikke forårsager forøget eutrofiering. DK sender uddybende vurdering.

Til Kommissionens spørgsmål om sikring af grundvand i ny regulering på kort sigt (bl.a. med reference til art. 6 i grundvandsdirektivet), svarede DK, at vi arbejder med efterafgrøder, som vi ved er et effektivt virkemiddel til sikring af grundvand. CV understregede, at vi har en regulering gennem indsatsplanlægning i kommunerne, der kan sikre en målrettet beskyttelse af drikkevand, når behovet opstår. Kommissionen anførte, at de har behov for at vide mere om den kommende model og indholdet i en kommende nitrathandlingsplan ovenpå præsentationen i Nitratkomitéen d. 1/12.

Kommissionen spurgte derefter specifikt ind til kompenserende foranstaltninger, forholdet til MFO, og hvorledes man kan sikre en målrettet indsats gennem frivillighed.

SR uddybede, at i den fremadrettede model vil det ikke længere være muligt for landmanden at bruge MFO-randzoner, -brak og -energiafgrøder til at opfylde det lovpligtige krav om efterafgrøder. Denne ændring vil bevirke et større efterafgrødeareal. Samtidig forventer vi, at 25 pct. af det nuværende randzoneareal vil blive fastholdt som MFO-areal. Kommissionen var optaget af hvor mange ha. der i dag er dækket af alternative virkemidler til efterafgrøder og bemærkede endvidere, at hele det oprindelige krav til obligatoriske randzoner var gældende, da greeningskravet blev fastlagt.

Om forpagtningsmodellen forklarede CV, at vi er ret sikre på at kunne opnå aftaler på det ønskede areal. Ordningen bliver markedsbaseret. DK ser gerne en mere enkel løsning og spurgte om muligheden for alternativt at lancere en en udbudsordning om etablering af yderligere efterafgrøder. Pilke svarede, at dette er muligt i princippet under LDP (public call for tender) men understregede, at vi skal være opmærksom på statsstøtteregler, og at Kommissionen er opmærksom på, om vi har en tilstrækkelig baseline med bindende foranstaltninger samt at vi skal undgå unødigt kompleksitet.

DG Miljø gentog sin usikkerhed om modellen: N-direktivet omfatter handlingsprogrammer med obligatoriske indsatser. DG Miljø gentog bekymring for at rulle obligatoriske indsatser tilbage og erstatte dem af frivillige tiltag og efterspurgt yderligere information.

Om The future regulation of the loss of plant nutrients to the aquatic environment in Denmark

Kommissionen anerkender, at notatet beskriver en fremtidig regulering, som endnu er overordnet beskrevet. Der er behov for en klar tidslinje for gennemførelse af reguleringen og en redegørelse for, om en ændret regulering fører til en øget husdyrproduktion samt SMV af ændringerne for husdyrproduktionen.

CV: En ny målrettet regulering vil sikre en forbedring af tilstanden i vandmiljøet. Kataloget af virkemidler vil bestå af veldokumenterede virkemidler. Der vil stadig være basisforanstaltninger efter nitratdirektivet. Både i step 2 og 3 vil kontrollen blive sikret gennem en videreudvikling af gødningsregnskabet. Der vil blive gennemført strategisk miljøvurdering. Vi vil udarbejde en tidslinje for de juridiske trin frem til gennemførelse af ny regulering. Vi forventer ikke, at en ny regulering vil bevirke en øget husdyrproduktion.

Kommissionen vil gerne have en redegørelse for omfanget af målopfyldelse efter vandrammedirektivet. Endvidere bevirker usikkerheden for vores gennemførelse af de nødvendige juridiske trin en usikkerhed for muligheden for drøftelse af undtagelsen. Kommissionen ser stadig ikke hele billedet og er bekymret for at kompleksiteten forøges.

Konkret opfølgning/bestillinger på mødet:

- Videnskabelig dokumentation for baselineberegninger af AU
- Redegørelse for tidslinje for juridiske trin for gennemførelse af ny regulering, behov for SMV m.m.) på både kort og længere sigte
- Redegørelse af N og P-effekt af ændret bestemmelse om forbud mod jordbearbejdning i efteråret og fjernelse af randzoner
- Uddybende beskrivelse af konkrete foranstaltninger i den kommende model på kort sigt
- Redegørelse for ny husdyrregulerings betydning for størrelsen på husdyrproduktionen, fosforregulering som erstatning af harmonikrav og kontrol-systemer
- Redegørelse for, at man fastholder det danske ambitionsniveau fsva timing, omfang af målopfyldelse og antal vandområder med god status efter vandrammedirektivet..
- Flere konkrete oplysninger om målrettet regulering, herunder at indsatser vil være ekstra tiltag ovenpå grundelementer i ND og VRD
- Uddybning af hvad ambitionen er for den nuværende regering.

EU Repræsentationen torsdag den 21. januar 2016

Indberetning fra møder med Kommissionen fredag den 8. januar - henholdsvis DG ENV og AGRI - om paradigmeskift i Danmarks implementering af vandramme- og nitratdirektivet.

RESUMÉ = INDBERETNING

3. møde med DG ENVI om paradigmeskifte ift. nitrat-reguleringen i DK (med fokus på gennemgang af den politiske udvikling i DK, konsekvenser for N-udledningen af de påtænkte tiltag ift. vandrammedirektivets krav samt beskrivelse af forpagtningsordningen for efterafgrøder)

Deltagere KOM:

[Redacted names of participants from the Commission]

Deltagere DK:

Anders Mikkelsen

Sofus Rex

Christian Vind

Lars Kolze

Hans Peter Olsen

Annette Schneider

DK præsenterede det udleverede materiale (notat med tidsplan samt 2 notater (kort og langt) om konsekvenser af paradigmeskiftet for N for vandrammedirektivet) med fokus på gennemgang af den politiske udvikling i DK (fødevare- og landbrugspakken) konsekvenser for N-udledningen af de påtænkte tiltag (frivillige såvel som lovgivning) ift. overholdelse af vandrammedirektivets krav om "god miljøtilstand"

samt beskrivelse af forpagtningsordningen for efterafgrøder. Det blev fra dansk side pointeret, at der ikke er tale om, at den danske regering har sænket ambitionsniveauet – men alene om, at der ønskes en anden mere målrettet tilgang. Tydeligt, at det (fortsat) er en udfordring for KOM ift. et samlet overblik og vurdering, at grundvandsaspektet ikke er beskrevet (udfordringer, tiltag, effekt) og at de er skeptiske ift. effektiviteten og implementeringen af de frivillige tiltag og overfor risikoen for statsstøtte ift. forpagtningsmodellen. KOM bemærkede, at eventuelle planlagte udskydelser til 3. planperiode skal overholde direktivets bestemmelser om udskydelse.

KOM spurgte også ind til offentlighedens inddragelse i processen i DK. KOM tilkendegav, at undtagelsen evt. kan gælde for en kortere periode – evt. 2 år og at et vakuum måske ikke vil få betydning. KOM udtrykte endvidere skepsis ift. timing i komiteen ift. nitrathandlingsplanen og undtagelsen herfra primært grundet i, at materialet blev uddelt på mødet, hvorfor KOM ikke var opdaterede ift. de præsenterede informationer.

Det blev aftalt, at der fortsat arbejdes på præsentation for komite på mødet den 29. februar 2016 og at KOM snarest vil vende tilbage ift. det udleverede materiale og at der herunder vil blive aftalt, hvorledes og hvordan hurtig opfølgning bedst sikres således, at tidsplanen kan holdes ift. komiteen.

2. møde med DG AGRI om DK paradigmeskifte ift. nitrat-reguleringen i DK (med fokus på drøftelse af statsstøtte spørgsmål ift. midlertidige tiltag ift. N-udledningen og balanceændring i RDP samt kompensation til landmand for målrettet regulering)

Deltagere KOM:

[Redacted names of participants]

Deltagere DK:

Anders Mikkelsen

Sofus Rex

Christian Vind

Lars Kolze

Marie Guldborg

Annette Schneider

RESUMÉ = INDBERETNING

Generelt meget konstruktivt møde, hvor der blev af talt videre dialog om design og beskrivelse af det samlede danske paradigmeskift og konsekvenser ift. RDP m.v.

DK indledte med, at redegøre for den politiske udvikling og kontekst i DK siden sidste møde (den 16. december 2015 via videolink) og præsenterede det udleverede materiale (notat med tidsplan samt 2 notater (kort og langt) om konsekvenser af paradigmeskiftet for N-udledningen. Fremlæggelsen havde fokus på dels konsekvenserne for N-udledningen af de påtænkte tiltag (frivillige såvel som lovgivning) ift. sikring af vandrammedirektivets krav om "god miljøtilstand" samt dels udviklingen i baseline grundet hidtidige tiltag, der samlet giver en yderligere N-reduktion.

Herefter blev der givet en beskrivelse af forpagtningsordningen for efterafgrøder som et supplerende interimt nationalt redskab, målrettet mod grundvand og overfaldevand. DK pointerede, at 240.000 HA kravet bevares, ligesom det blev pointeret, at metodikken ændres pr. august 2016 således, at anvendelsen af efterafgrøde afskæres, mens randzoner og lavskov stadig kan anvendes for at møde kravet om 5 pct. greening. Samlet betyder dette, at det igangsatte paradigmeskifte leverer øget N reduktion. DK pointerede også at 2-m kravet ift. randzoner bevares. Som respons på KOM bekymring for landmænds ret til at anvende efterafgrøde ift. greeningskravet (efter en delegeret retsakt), blev det fra dansk side understreget, at tiltag ift. efterafgrøde i den overvejede nye forpagtningsordning bliver additionelt ift. greeningskrav; dvs. fleksibiliteten bevares ift. greeningskravet, men beskæres alene ift. det nationale krav.

Det blev klart tilkendegivet fra KOM side, at det er deres vurdering, at den beskrevne forpagtningsmodel vil udgøre statsstøtte. KOM påpegede muligheden for at anvende de mimimis-grænsen (15.000 Euro). En notifikation af en statsstøtteordning under retningslinjerne er ikke mulig, da forpligtelsesperioder skal være minimum 5 år (retningslinjerne 1.1.5.1, svarende til LDP art. 28) og da der er tale om frivillige forpligtelser (retningslinjerne 1.16, svarende til LDP art. 30 kræver, at der skal være tale om obligatoriske forpligtelser). Miljørammebestemmelserne er ikke anvendelige.

Herefter blev fordelingen under LDP gennemgået, hvor balancen mellem søjlerne ændres til fordel for søjle 2/4. prioritet – dvs. væsentligt strategisk skifte væk fra investeringer og over til miljø/natur prioritet. KOM opfordrede DK til at uddybe rationale bag dette strategiske skifte, idet det dog vurderedes, at KOM ikke vil pålægge en MS at tilskynde til øget understøttelse af investeringer i en velfungerende sektor.

KOM påpegede dog videre, at der som altid kun kan gives LDP støtte til investeringer under naturreguleringen (her WFD og ND) til yderligere/additionelle tiltag.

KOM påpegede også konsekvenser af den ændrede strategiske retning i programmet kunne have konsekvenser ift. "performance review/indicators". KOM indikerede, at det kunne være flere mulige procesmæssigt veje at gå i forhold til dette. DK var første land, der valgte at lave en så stor strategisk ændring.

Også kompensation for målrettet regulering ift. de landmænd, der rammes af den målrettede regulering, blev drøftet kort, idet det blev aftalt, at der er brug for yderligere beskrivelse fra dansk side.

EU Repræsentation/Annette Schneider

ANNETTE SCHNEIDER/ ANSCHN@UM.DK

ENVIRONMENT COUNSELLOR

MOBILE +32 (0)478 78 24 52

THE PERMANENT REPRESENTATION OF DENMARK TO THE EU

PERMANENT REPRESENTATION OF DENMARK TO THE EUROPEAN UNION / B-1040 BRUXELLES

PHONE +32 (0)2 233 0801 / EU.UM.DK

Referat af møde med DG ENVI

Teknisk workshop

5. februar 2016

Deltagere:

[REDACTED]
Christian Vind, DEP

Sofus Rex, DEP

Line Andersen, DEP

Jakob Riiskjær Nygaard, DEP

Andreas Stubberup Wagner, NAER

Lidde Bagge Jensen, MST

Peter Kaarup, NST

Rasmus Moes, NST

Anders Chr. Erichsen, DHI

Referat:

KOM kvitterede indledningsvist for fremsendelse af dokumenter og rapporter fra EU-repræsentationen forud for den tekniske workshop. Anders Chr. Erichsen (ACE) indledte herefter med en præsentation af modelapparatet, der indgår som en del af det faglige grundlag for indsatsen til opnåelse af målsætningerne for marine vandområder efter vandrammedirektivet, herunder inddragelse af interessenter og universiteter i Danmark. [REDACTED] spurgte til, om indsatsbehovet (target load) opgøres fra år til år samt hvordan indikatorerne er fastsat. KOM spurgte til forskellen mellem target load og reference load samt hvor langt dette er fra god økologisk tilstand. KOM spurgte ligeledes til, hvordan andre landes udledninger indgår i modelberegningerne og om der har været taget kontakt til andre lande herom. ACE svarede, at der er benyttet tal fra HELCOM til denne del. KOM var også interesseret i, hvordan interessenter har været inddraget i arbejdet. ACE forklarede, at der har været afholdt op mod 20 møder og at der var en forholdsvis god fælles forståelse ift. det videnskabelige grundlag. KOM spurgte til, hvor tidsforsinkelse ift. effekt og opnåelse af god økologisk tilstand, der har interesse for kollegaer i Kommissionen, der beskæftiger sig med vandrammedirektivet. ACE forklarede, at dette ikke direkte har indgået i modelapparatet og at der ikke er planer herom på nuværende tidspunkt. Christian Vind (CV) oplyste, at dette også indgår i overvejelserne ift. baseline. KOM efterspurgte kopi af præsentationen fra DHI og vil vende tilbage med yderligere spørgsmål, evt. fra kollegaer, der beskæftiger sig med vandrammedirektivet.

Peter Kaarup (PK) gennemgik hovedelementerne i baselinerapporten udarbejdet af DCE og DCA, Aarhus Universitet. Rapporten (på dansk) er blevet fremsendt til Kommissionen. Det blev gjort klart, at der er anvendt samme tilgang i 1. vandplansperiode som i 2. vandplansperiode. KOM bad om uddybning af,

hvordan beregningerne er foretaget, herunder vurderingen af reduceret landbrugsareal. PK henviste til oversigt over, hvor meget land der i 00'erne er taget ud af produktion. Det vurderes, at reduktionen af landbrugsarealet vil fortsætte frem mod 2021. Samtidig er der en stigning på 2-3 % i udbytte fra produktionsarealer. KOM havde svært ved at se sammenhængen mellem nedgangen i landbrugsareal og mindre udledninger (1:1). KOM vurderede, at der kunne være tale om dobbeltberegning og bad MFVM om at overveje dette. KOM spurgte, om eventuel ændret arealanvendelse som følge af ny regulering har indgået i beregningerne. KOM spurgte til stigningen i økologisk landbrug. PK svarede, at der har været en stigning i det økologiske areal og der er udregnet et gennemsnit i rapporten. KOM spurgte til, om DK fortsat har en økologimålsætning og om dette indgår i beregningerne. CV svarede, at V-regeringen har droppet økologimålsætningen og at den derfor ikke indgår som politisk mål i beregningerne, hvilket må betegnes som konservativt. Sofus Rex (SR) understregede, at interessen for omlægning til økologi fortsat er stor i Danmark pga. højere afregningspriser og at der fortsat er afsat mange midler til økologi. CV og LBJ forklarede overordnet, hvordan effekt af miljøgodkendelserne indregnes og hvordan der gives tilladelser, herunder revurderinger der som ofte vil stille højere krav. KOM spurgte herefter til NEC-direktivet. Det blev oplyst, at den seneste opgørelse viser, at Danmark har reduceret med 18 % siden 2005 (andet basisår i baselinerapporten) og at der forventes en stigning i ammoniakudledning på 2,700 ton (jf. SMV) som følge af ny regulering. KOM spurgte til tendenserne indenfor biogas i Danmark. CV oplyste om nuværende og kommende planer om nye biogasanlæg. KOM bad om udbygning af de 1300 tonnes N for biogas. CV og SR understregede, at området i høj grad er reguleret i DK, herunder med forbud mod brug af afgrøder som majs. Der er eksempelvis store forskelle ift. Tyskland. KOM bekymret for dobbeltberegning. MFVM lovede at uddybe dette punkt.

SR præsenterede de frivillige virkemidler i LDP-programmet, herunder vådområder og skovrejsning, der indgår i LDP for 2017-2021. I den forbindelse er afløb på ordningen afgørende. SR gennemgik afløb på eksisterende ordninger for vådområder og dialog med kommuner og erhvervet. Minivådområder som et nyt element og hvordan der arbejdes på at skabe interesse hos landmændene. Estimer udarbejdet fra SEGES, men et mere konservativt bud på antallet af minivådområder, der forventes etableret, indgår i beregningerne. KOM spurgte til beregning af kvælstofeffekt frem mod 2021. SR vil vende tilbage ift. konkrete beregninger. CV oplyste, at der er store arealer til at dyrke mere skov i DK. KOM spurgte ind til beregninger ift. afløb på ordningerne. JRN henviste til det historiske afløb. SR understregede, at det er et område, der bliver holdt øje med og det vil blive vurderet løbende, om der vil være behov for yderligere tiltag, hvis der ikke er afløb på ordningen. CV oplyste, at der er et tæt samarbejde med erhvervet på dette punkt, da der er en stor interesse i at få landbrugerne til at igangsætte de frivillige tiltag. KOM spurgte til risikoen for overlap og manglende incitament, hvis der afsættes midler til minivådområder kontra skovrejsning og vådområder. SR vurderede, at dette ikke var en bekymring fra dansk side, da der generelt har været stor interesse fra landbrugerne og at det kan overvejes at lave omprioriteringer i LDP, hvis det vurderes hensigtsmæssigt.

SR oplyste, at forpagtningsordningen er blevet afløst af en målrettet efterafgrødeordning i henhold til de minimis-reglerne på baggrund af KOM's bekymringer om statsstøtte. Udviklingen af ordningen er stadig i gang, men foreløbig ordning blev præsenteret.

SR præsenterede herefter MFO-modellen/"MFO-klippet". De obligatoriske randzoner ophæves, hvilket betyder, at landmændene skal gøre mere fremadrettet for fortsat at opfylde sine MFO-krav. Gennemgang

af AU's analyse med seks scenarier for opfyldelse af MFO-forpligtelser. Et sandsynligt scenarie er, at 25 % af randzonerne stadig vil være der, da der er en god effekt og vægter 1,5 i MFO-regnskabet. Fordobling af efterafgrødearealet i 2015 pga. bekymring fra landmænd om mulig manglende opfyldelse. KOM spurgte til effekt ved efterafgrøder i beregningerne, og det blev oplyst, at DCA/AU har regnet med en kvælstofreducerende effekt på 33 kg/ha. i rodzonen

RM præsenterede status for grundvand, herunder beregninger for nitrat i grundvand. Generelt positiv tendens, men i nogle områder er der en for høj koncentration af nitrat. Gennemgang af foreløbige estimater for kompenserende tiltag, da der ved ophævelse af de generelle kvælstofnormer vil komme en øget kvælstofudvaskning til grundvand. Projekt er igangsat hos GEUS med deltagelse fra AU. Færdiggøres senere i 2016. KOM tilkendegav, at man gerne vil gå videre med diskussionen om grundvand, herunder specifikke data. CV: politisk beslutning om at opfylde direktivforpligtelser, ikke kun en ambition. Omfanget af virkemidler vil blive tydeligere, når data foreligger. Den målrettede efterafgrødemodel har til hensigt at skabe balance ift. grundvand.

CV gennemgik kort tilpasning af forbud mod reduceret jordbearbejdning, herunder de tre ændringer: sukkerroer, lerholdige jorde og majs på sandjorder. KOM spurgte til timingen for beregninger fra AU.

LBJ understregede i præsentation af den kommende nitrathandlingsplan, at størstedelen af den nuværende nitrathandlingsplan fortsat vil være gældende, særligt ift. den gennemgribende regulering, der følger af elementerne i nitratdirektivets bilag ii og iii, herunder kravet om 240.000 ha pligtige efterafgrøder. Differentiering for landmænd afhængig af husdyrtrykket. Gennemgang af de forventede ændringer i NHP i foråret 2016. Mulige ændringer af husdyrgødningsbekendtgørelsen, men lige nu forventes ikke større, væsentlige ændringer. Forventede ændringer i harmonireglerne for svin og fosforregulering fra 2017 samt målrettet regulering fra 2018. KOM spurgte, om der forventes en generel fosforregulering i hele landet. LBJ svarede, at modellen stadig er under udvikling, men at der forventes en generel regulering.

KOM takkede for præsentationen, der havde været meget brugbar. KOM forventede opfølgning på effekt ift. grundvand (særligt interesse også for WFD-kollegaer), KOM vender muligvis tilbage med yderligere spørgsmål og uddybninger. Grundvand er særligt vigtigt og også de marine virkemidler. Fint med teknisk fokus, der har givet en øget forståelse for den nye regulering.

CV spurgte til KOM's forventninger til videre proces frem til sommer, henvisning til møde i nitratkomitéen den 29/2 og tilkendegav, at der kan reageres hurtigt på yderligere spørgsmål.

KOM tilkendegav, at man var åben for yderligere diskussioner, men mente ikke, at DK var klar til sidste præsentation i nitratkomitéen, men vil afhænge af intern diskussion i KOM. Yderligere materiale modtages gerne før og efter den 29/2.

Opfølgning: (bestilt hos styrelserne med frist i uge 6)

- Redegørelse af vurdering af overlap mellem tiltag, der indgår i baseline-rapporten, herunder betydningen af at udtage landbrugsjord, og grundlag for indregning af effekten
- Redegørelse om forventet udvikling indenfor biogas og betydning af tilsætning af andet organisk materiale end husdyrgødning

- Redegørelse for ændrede undtagelser fra forbud mod jordbearbejdning - vil der være en effekt af længere perioder med sort jord forud for roer og majs?
- Notat om beregning af kvælstofeffekt af frivillige virkemidler
- Notat om grundvand (afventer møde den 10. feb.)